

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Helyben egy negyedévre . . . 1.20 P.
Vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P.
PÉLDÁNYONKÉNT 10 FILLÉR.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
MÜLLER KÁROLY

Főszerkesztő:
Dr SIMA ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
I. ker. Deák F.-u. 13. Telefon: 109.
Postatakarékpénztári csekk száma: 52.666.

TESSEDIK SÁMUEL SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVÉBEN

„A repülés a jövő, a hatalom, a boldogulás”

Vitéz Horthy István kormányzóhelyettes múlt csütörtök este rádiószózatot intézett a magyar ifjakhoz, a magyar apákhoz és anyákhoz. Megrázó erővel világított rá a véges igazságra: vajúdik a világ, recsegve, ropogva fordul a történelem kerekere, rombol és épít, erők születnek és gyengék tűnnek el, apokaliptikus küzdelem folyik, s ebben a küzdelemben a szárnyas ember az, akié a döntő szó. Őszintébb, vakítóbb reflektorfény még nem világította meg ezt a jövő lét, vagy nemlét kérdését jelentő igazságot. Ma repüléssel áll, vagy bukik egy nemzet. A „Navigare necesse est” jelszó ma épügy az életet jelenti a mi számunkra a levegő óceánjára vonatkoztatva, mint a nagy hajónemzeteknek a világtengereken.

„A repülés a jövő, a hatalom, a boldogulás!”

Az ütöképes magyar légi-haderő minél erősebbé tételét szolgálja a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap, a repülő-egyesületek működésének támogatásával. A motornélküli repülőegyesületek végzik a légi-erők számára a haderőnkívüli repülő előképzés és a kiválasztás munkáját. S amíg egyetlen motorospilóta kiképzése 50 ezer pengőbe kerül, addig szintén ugyanennyibe egy motornélküli repülő kiképző-üzem teljes felszerelése.

A magyar ifjúság az ország csaknem minden vármegyéjében egymással versengve gyűjtötte össze ezt az összeget, s létesített repülő kiképző-üzemet, hogy biztosítsa a maga számára a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatását és a kiképzésben részvételét.

A mi vármegyénkben is szervezkedett erre az ifjúság és megalakította Gyulán a Békésmegyei Cserkészrepülők Egyesületét és Békéscsabán a MOVE repülő-szakosztályát, amely egyesületek most az erők egybefogása céljából szövetséges egyesületet alkottak. A meginduláshoz szükséges felszerelést azonban még nem tudták teljesen előteremteni. Pedig a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásának ez az elengedhetetlen feltétele. Háborús, árvizes esztendőkből összegyűjtött pénzükből két repülőgépet vettek és sikerült igen kedvezményes áron Kárpátaljáról a hangár építéséhez szükséges teljes faanyagkészletet is beszerezniök. A hangár faragott fából, a székely faházak mintájára fog épülni. A

maradék pénz azonban ma már a hangár felépítési költségeire kevés lett.

A folyó év nyarán pedig meg kell indulnia Békés vármegyében is a központi haderőn kívüli repülő kiképző-üzemnek, mert a békésmegyei ifjak is részt kérnek maguknak abban az országépítő munkában, amit ma az idők követelnek tőlük. A Főméltóságú Kormányzóhelyettes Úr mögött már ott sorakoznak azok a gyulai és békéscsabai ifjak is, akik az elmúlt esztendőkből — a békésvármegyei kiképzőüzem hiányában — Szentesen sze-

rezték meg a repülővizsgát.

Aki megérti a Kormányzóhelyettes Úr szózatából felénk irányuló kérelmet, és felismerve mindnyájunk szent kötelességét, támogatni kívánja a magyar repülést, egyben a vármegye érdekeit is szolgálja azzal, ha a helybeli repülő-szervezkedést támogatja és ezzel hozzásegíti azt a meginduláshoz, hogy a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alaphoz a megye területéről befolyt összegű hozzájárulások előnyeit Békés vármegye fiai is élvezhessék.

A meginduláshoz, mint a Békésvármegyei Cserkészrepülők

Egyesületének vezetőségétől értesültünk, már csupán 15—20 ezer pengőre volna szükségük.

(A Békésvármegyei Cserkészrepülők Egyesületének számláját a Békésmegyei Takarékpénztári Egyesület Gyulai Anyaintézete kezeli. A csekk-száma: 3567.)

Támogassuk tehát vármegyénk ifjúságát annak az óhajának valóra váltásában, hogy a magyar légi-haderő soraiban eleget tehessen szíve- és vérediktálta szent kötelességének, mellyel ősei lovasvirtusával és kardforgató hősiességével részt akar venni a Duna-völgyében Szent István király örökének újabb ezredévig való megőrzésében.

A hatóságok megakadályozzák, hogy a kényszerhelyzetbe jutott gazdák áron alul értékesítsék állataikat

A takarmányhiány és a belvizek következtében károsult gazdák állataikat (szarvasmarhákat, sertéseket) sok esetben sürgősen kénytelenek értékesíteni. Egyes kereskedők kihasználják a gazdának ezt a kényszerhelyzetét és az eladásra felkínált állatokat jóval a forgalmi ár alatt vásárolják fel. A gazdák érdekeit sértő helyzet megakadályozása végett a hatóságok az alábbi módon

gondoskodtak az állatok megfelelő áron történő értékesítéséről:

A MÁSz jogosított kereskedők a hatóságilag megállapított áron kötelesek haladéktalanul felvásárolni a részükre felajánlott sertéseket.

A kivételre alkalmasnak talált szarvasmarhákat pedig a Békésvármegyei Szarvasmarhatenyésztők Egyesülete minőség szerint megállapított áron veszi

át. A felvásárlási árakra, valamint az a tárgyban felmerülő kérdésekre a községi előljárásságok adnak az érdeklődőknek fevilágosítást.

Amennyiben a gazdákat az eladásnál bármilyen sérelem érné, úgy részletes panaszukat haladéktalanul jelentsek az esetleg szükséges eljárás megindítása végett a gyulai magyar királyi Közellátási Felügyelőségnek.

Húszéves kamatmentes kölcsön az árvíz-károsultaknak

Vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár Orosházára hívta össze azt az értekezletet, amelyen tájékoztatni kívánta a közigazgatási hatóságokat arról, hogy a kormányzat milyen támogatást nyújt azoknak, akiknek házat összedöntötte a belvíz. Az értekezlet másik célja az volt, hogy az államtitkár képet kapjon a belvíz által okozott kár nagyságáról s megállapítsák, mikor és hol lehet először megkezdeni az építés munkáját, melyik az a terület, amely legutóljára szabadul meg a víztől, hol van még most is víz és hol várható, hogy a belvíz újabb területeket önt el.

Az értekezleten előadott jelentésekből kitűnt, hogy Békés vármegyében összesen 649 ház dőlt össze és 4766 rongálódott meg a mai napig, azonban — nem is kell ehhez szakértői megállapítás, — még további házösszeomlásokkal és rongálódásokkal kell számolni.

Kijelentette az államtitkár, hogy az 1940-es és 1941-es esztendő kárértékének kikü-

szöbölésére indított kormányakciót először be kell fejezni, az idejű árvizes károk kiküszöbölése két részből áll: 1. az árvízről, 2. az ONCSA-programból.

Ami az elsőt illeti, a legfontosabb műszaki felmérésre van szükség, s ennek alapján amit a kormányzat juttatni bír a házkárosultaknak, azt még 1942. folyamán ingatlanokban konzerválni kell, tehát nem lehet a jövő esztendőre átvinni az idejű problémákat.

A másik rész keretében, az ONCSA-programban Békés vármegyében az idén 212 új ház épül majd meg.

Kifejtette az államtitkár, hogy a múlt esztendő segélyezési akciói nem szolgálhatnak alapul az idejű támogatásra.

Az országban összedőlő házak felépítésére és megromlott épületek kijavítására (aláfalazás, kidőlt falrészek javítása, stb.) 18 millió pengő áll rendelkezésre, s minthogy az elszenvedett kárérték bizonyo-

san jóval felülhaladja ezt a keretet, ebből az összegből csak azoknak a háztulajdonosoknak lehet juttatni, akik a maguk erejéből nem képesek otthonukat felépíteni, vagy házaikat, épületeiket kijavítani.

— Akit az Úristen — mondta az államtitkár — azzal vert meg, hogy az árvíz által kárt szenvedett, de anyagi ereje van, hogy a károkat kiheverje, azt az állam nem segítheti, mert hiszen erre akkora összegre lenne szükség, amely az állam anyagi erejét is meghaladja. Annak azonban, aki a maga erejéből nem képes új otthont teremteni magának, vagy megromlott épületeit kijavítani, a kormányzat 20 esztendőre kamatmentes kölcsönt ad s biztosítja a juttatott pénzösszeget az építéshez szükséges anyagokat.

Vitéz Márki Barna alispán köszönte meg az államtitkárnak, hogy összehívta az értekezletet és részletes tájékoztatást adott a kormányzat ezen tervéről.

SZEMELVÉNYEK

Tessedik Sámuel „Szarvasi Nevezetességek” című könyvéből:

... 1750. Markovitz Mátyás lelkész kidolgozta az első egyházi és falusi szabályzatot, azt bevezették, Mihály napja utáni vasárnap és a következő vasárnapokon a templomban kihirdették, megmagyarázták, s ezzel a város jólétéhez és virágzásához új alapot raktak le. E ritka okmány fényes bizonyíték arra nézve, mily sok jót tehet híveivel jobb szabályzat bevezetése által egy okos és népének javát akaró lelkész...

Körültekintő gondossággal volt az tekintettel a bábákra, gyermekágyasokra, a gyermekágyasoknál tapasztalt babonákra, különféle eljárásokra, avatásra, keresztelő-lakomákra, vásár- és ünnepnapokon a templomban, továbbá korcsmákban éjjeli mulatozások alkalmával előforduló visszaélésekre, a rubákban, lakóházakban tapasztalható tisztátalanságra, a lakadalmaknál és a lakmározásoknál észlelt rendezetlenségekre, gyermeknevelésnél, cselédügynél, betegknél, gyógyulóknál, gazdálkodásnál előforduló kilengésekre, átkozódásokban, esküdjésekben, iszákosságban és néhány buja táncban nyilvánuló kicsapongásokra, éjszakai fosztókákra, fonókákra, vételnél és eladásnál előforduló lopásra, adósságcsinálásokkal kapcsolatos csalásokra, végrendeletekre, betegre, haldoklóra, különféle szabálytalanságokra, melyeket temetéseknél, tetszhalottaknál, halotti-toroknál és özvegyek, meg árvák eseteiben tapasztalhatni; tekintettel volt ezeken kívül a helyesebb nevelésre, iskolákra, vizsgákra, tehetségvizsgálatra, az ifjúságnak különböző hivatásokra való képzésére, irányítására, az életmódra.

Bizony, egy prédikátor által oly éleslátással, oly bölcs összeállítással már a XVIII. század közepén készített e szabályzat a legkritikább tünemény volt magyar politika és egyház egén.

Nyugodjatok békében áldott hamvai a bölcs Markovitz lelkésznek! Ezen intézmény által is hozzájárultál lakóhelyed jólétének megalapozásához, és szorgalmas híveidre új áldást hintettél...

... 1760. Szarvas mezőváros évi adói a következők voltak: 1. 35 palatinális porta után 127 frt 38⁰/₁₀₀ kr. 2. Szolgák pénzárába 469 frt 39⁰/₁₀₀ kr. 3. Körösön való átvitelért 200 frt. 4. Korcsmák, malmok, halászat, mészárszék, uradalmi faszállítás és urasági illeték 1405 frt. 5. Bánréve negyedrészeért 150 frt. 6. Káka pusztáért 240 frt. 7. Nagy-Décsi pusztáért 400 frt. 8. Kis-Décsi pusztáért 400 frt. 9. Nagy-Kondoros feléért 400 frt. 10. Földesúri tizedért 1170 frt. 11. 250 boglya urasági széna fejében 354 frt 10 kr. Mindezen adók összege 7316 frt. 20⁰/₁₀₀ kr.

ELADÓ esetleg KIADÓ
Felsővályi tanár körösparti.
NYARALÓJA
III. ker. Széchenyi-ú. 109 sz. 866

Ebben az évben a városban még csak négy száraz malom, három korcsma és egy mészárszék volt; ezek, valamint a többi földesúri javak bérbe voltak adva a községnek, ami

természetesen a község és az uraság jólétét szemmel láthatóan növelte.

A szülötték száma 248 volt, az elhunytaké 100. Házasságot kötött 76 pár...

Tessedik Sámuel Önéletírása

Az a sok rétvű irodalom, mely Tessedik Sámuel a világ-híres szarvasi pap-gazda alakja köré fonódott, az idők folyamán, nemsokára új, tartalmas művel bővül. A napokban hagyja el u. is a sajtót: Tessedik önéletírása második, teljesen átdolgozott kiadása. Az annak idején is igen nagy könyvsikert elért művet a jeles Tessedik-kutató Nádor Jenő dr. a szarvasi Vajda Péter gimnázium kiváló igazgatója rendezte sajtó alá, amelyet 1873-ban Zsilinszky Mihály fordította magyarra és az azóta teljesen elfogyott, ugyanő írt 18 oldalas bevezetést, ill. előszót is. Ez a Tessedik életrajzi kiadás is egyik gyöngyszeme lesz a hálás utókor kegyeletes megemlékezésének s ismételt bizonyosága annak, hogy Tessedik ma is él és munkálkodik fajtájának ama rétegéért, amelyet minden írásában, beszédében, tettében és lépésében felkarolandónak, megerősítendőnek tartott az egyetemes magyarság örök időkre fennmaradásának érdekében. A könyvet a Tessedik Emlékbizottság megbízásából

rendezte sajtó alá Nádor Jenő dr., mely megbízás azonban csak sietette kutatásai eredményének kiadói kivitelezését. Érdemes a megemlékezésre, hogy a könyvet lapunk kiadó Müller Károly áldozatkészsége révén kerül kiadásra, aki Tessedik szellemének hódolva maga adja ki e művet azzal a nemes célzattal, hogy az nemcsak a gazdag Tessedik irodalmat bővíti majd egy kiváló munkával, de megillető, általános megismerését is elősegíti annak a szarvasi lelkésznek, akitől legkiváltkép mi szarvasiak, az intenzív gazdálkodás és öncélú élet alapelemeit megtanultuk, beigazoltan mindnyájunk boldogulására.

A könyv nyomdai munkálatai már megkezdődtek, s az rövidesen az olvasóközönség rendelkezésére fog állani. A műre előjegyzéseket példányonként 1.20 P-s árban már most elfogad a kiadóhivatal. A könyv bolti ára 1.40 P lesz. Tessedik szellemének hódol, s önmagának és fajtájának a megbecsülését mutatja meg mindenki, aki a könyvet megveszi.

Szabályozták a mezőgazdasági munkások utazási kedvezményeit

A földmívelésügyi miniszter nemrégiben kelt rendelete értelmében szabályozta a mezőgazdasági munkások és gazdaszéldek utazási kedvezményeit. A rendelet most érkezett le a gazdasági felügyelőséghez és az a következő kedvezményeket biztosítja a munkásság részére:

Mezőgazdasági munkások, ha legalább ötven utaznak 350 km távolságon felül, munkásigazolvány alapján 66 százalékos menetdíjkedvezményben részesülnek. Ha a távolság a 350 km-i meg nem haladja, a kedvezmény 50 százalék.

Mezőgazdasági cselédek, (függetlenül azok számától) 300

km-en felül 60 százalékos vasúti kedvezményben részesülnek, ha a régi lakheiy szerint illetékes vármegyei gazdasági felügyelőség igazolja, hogy a munkás a kedvezmény igénybevételével új munkahelyét kívánja elfoglalni. 350 km-en alul gazdasági cselédek részére vasúti kedvezmény nincs.

Átköltözött cselédek részére a MÁV fuvarkedvezményt is biztosított (ez a kedvezmény munkásoknak nem jár). A fuvarkedvezményt minden gazdasági cseléd távolságra való tekintet nélkül élvezheti, de csak abban az esetben, ha az átköltözést ezúttal is igazolja a gazdasági felügyelőség.

Takarékoskodni kell a fehéraru-kiutalással

A közellátási miniszter körrendeletet intézett a vármegyék alispánjaihoz és a törvényhatósági jogú városok polgármestereihez a közellátás célját szolgáló úgynevezett fehéraru (zsir és szalonna) kiutalása körül követendő gazdaságosabb eljárás érdekében.

Közli a miniszter körrendelete, hogy a fehéraru-kiutalás tárgyában benyújtandó kérelmeket ezentúl minden esetben az illetékes törvényhatóság első tisztviselője útján kell a közellátási minisztériumba felterjeszteni.

A benyújtott kérelmeket az illetékes törvényhatóság első tisztviselője a közellátás magasabb érdekeinek szemmel tartá-

sával szigorúan felülbíráltni tartozik. Amennyiben az igénylés nem indokolt, azt saját hatáskörében a törvényhatóság első tisztviselőjének el kell utasítania.

Ennek megfelelően csak a feltétlenül indokolt esetekben benyújtott fehérarukiutalási igények terjeszthetők fel a miniszterhez. A kérelmet minden esetben a törvényhatóság első tisztviselőjének véleményezésével kell ellátni.

Felhívja a körrendelet az alispánokat, hogy ezeknek a rendelkezéseknek pontos és lelkiismeretes betartására a törvényhatóság területén lévő előjáróságokat sürgősen utasítsák. Tehát takarékoskodjék mindenki.

Hírek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. ó-templomban vasárnap délelőtt 10 órakor magyar, az újtemplomban fél 10 órakor magyar nyelvű istentisztelet van.

Istentiszteletek a szarvasi róm. kat. templomban: vasárnap délelőtt 8 órakor diákmissze, 9 órakor csendesmissze, 10 órakor szentbeszéd, nagymissa. Köznapokon missze egynegyed 8 órakor. Délután májusi ajtatosság. Május 1., 2. és 3-án vásár- és ünnepnap 6 órakor szent beszéddel. A többi napokon fél 7 órakor.

Szarvason református istentisztelet tartanak vasárnap délelőtt 10 órától az Árvaház disztermében.

— **Eljegyzés.** Kolompár Julianna és Slajchó Lajos rádió- és villamossági kereskedő jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hegyi József szarvasi róm. kat. elemi iskolai tanítót, az iparostanonciskola előadóját a kiskunfélegyházi áll. tanítóképző intézet gyakorló iskolájának tanítójává kinevezte. Hegyi József új állását már el is foglalta. Sajnáljuk, hogy a kedves modorú, Szarvas társadalmi, kulturális és egyházi életében rövid itt tartózkodása alatt is komoly és maradandó munkát kifejtett kiváló pedagógust feletteseinek bizalma elszólította körünkből, ugyanakkor azonban megérdemelt kitüntetéséhez őszinte szeretettel gratulálunk.

— **Éneklő ifjúság.** Páratlan és felemelő élményben és élvezetben lehet része Szarvas énekes és dalkedvelő közönségének, ha résztvesz a tanítónképző kiváló és fáradhatatlan zene-tanárának, Fasang Árpádnak a kezdeményezése, szakavatott irányítása és vezetése mellett május hó 14-én délután 4 órai kezdettel a főgimnázium udvarán rendezendő iskolaközi énekes dalversenyben, amelyen jellegre és fokozatra való tekintet nélkül az összes szarvasi iskolák közreműködnek.

— **Elküldötték a füstölőnivalót a honvédeknek.** A szarvasi füsttelen nap rendezőbizottsága a múlt héten már lekötött örvendetes eredményű gyűjtésből cigarettát vásárolt s azt kisebb csomagokba rakva, gyufával felszerelve elküldötte a Vöröskereszt elnökségéhez Budapestre, hogy azt a szarvasi áldozatkészség külső jeleként csendesesen harcoló honvédeknek juttassák el. Nemcsak a gyűjtés maga, hanem a befolyt pénz értékesítése is a legnemesebb érzelmek jegyében történt, mit élénken bizonyít az a tény is, hogy a különféle dohányféleket a 6 legszegényebb hadirokkant trafikostól vásárolták meg.

— **Választmányi ülés a Magyar Élet Pártjában.** A Magyar Élet Párt szarvasi szervezete május 3-án, vasárnap délután 3 órai kezdettel a Polgári Körben választmányi ülést tart, amelyen megjelenik dr. vitéz Zerinváry Szilárd, a szarvasi kerület országgyűlési képviselője is és beszámol a kül- és belpolitikai helyzetről. A választmányi ülésre a választmány tagjait és az érdeklődőket ezúton hívja meg a pártvezetőség.

— Jelentősen felemelte a kormány a selyemből beváltási árat. A mezőgazdasági kamarák és különböző gazdasági egyesületek egyöntetűen azt kérték a földművelésügyi minisztériumtól, hogy a selyemből beváltási árat a folyó évre 3.50 pengőben állapítsák meg. A legutóbbi minisztertanács foglalkozott e kérdéssel és az 1942. évben beváltásra kerülő selyembőlért a következő árakat fizetik: I. osztályú kg-ként (tavalyi 2 P helyett) 3.50 P, II. osztályú (tavalyi 1 P) 1.20 P, III. osztályú (tavalyi hasznavehetetlen volt) 10 f, és természetesen most is ingyen kapják a kis hernyókat és a tenyészteshez szükséges papírokat. Fokozza a tényésztők vállalkozási kedvét, hogy a törvényhatóságok közjóléti szövetkezetei nagy összegű jutalmakat tűztek ki a kiváló eredmények jutalmazására és így a beváltási ár mellett 25—50—75—100 P s jutalmakra is számíthatnak.

— **Lopások.** Král György szarvasi lakos Krnák Mihály szintén szarvasi lakostól 4.50 P-t ellopott. A bíróság 8 napi fogházra és egyévi jogvesztésre ítélte. — Megírtuk a múlt héten, hogy Ajtai Gizella cigányasszony Scherier Géza cipésztől 1 drb bőrtalpú cipőt lopott el. A bíróság a napokban tartott tárgyalása során 8 napi fogházra és egyévi jogvesztésre ítélte. — Bobvos György szarvasi lakos, özv. dr. Sziráczi Jánosné 2 akácát és 2 drb akácágat, 200 pengőt meg nem haladó értékű loptól el. A bíróság cselekményéért 14 napi fogházra és 3 évi hivatal- és jogvesztésre ítélte. — Védő János és Vig (Liska) Pál szarvasi lakosok a gazdasági tanintézet bízogazdaságából különféle gazdasági felszerelési eszközöket loptak el. A bíróság mindkettejüket 1—1 havi fogházra és 3 évi hivatal- és jogvesztésre ítélte. — Ifj. Skultéi Mihály szabóság, munkaadójától, Litauzski Pál csabacsúdi szabómestertől ruhát szállított Roszik Máttyás csabacsúdi lakosnak, akitől 30 P-t csalt ki gazdája nevében. Háromheti fogházra és háromévi jogvesztésre ítéltek. — Nagy Irma szarvasi cigányasszony özv. Mikolay Istvánné konyhájából — mint ismeretes — egy abroszt csent el. Tizenegy napot kapott jogerősen. — Mult lapszámunk valamelyikében közöltük, hogy a bíróság tiltott szerencsejáték miatt elítélte Maginyecz Pál kondorosi fiatalembert, az azóta lefolytatott csendőri nyomozás most megállapította azt is, hogy kártyapénzét is apóbb tyúktolvajlásokkal szerezte. Jogerősen 8 napi fogházra büntették.

— **Kitüntetés.** A Kormányzó öfömméltósága legfelsőbb elhatározásával a belügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy Povázzay Pál miniszteri osztálytanácsosnak az 1940. illetve 1941. évi árvízveszedelem leküzdése, valamint a második bécsi döntés után az országba tömegesen érkező menekültek ellátása, végül a bukovinai székelyek és egyéb külföldi magyarok hazatelepítése körül szerzett kiváló érdemeiért elismerését tudtul adják. Egyben a legfelsőbb elismerést jelképező koronás bronzéremet adományozta.

— **Szerdán szerepelt a szentandrási gyermekkorús a rádióban.** Szerdán délután 2 órai kezdettel iktatta műsorába a rádió a békésszentandrási ref. elemi iskolák gyermekkorúsának hanglamezre felvett műsorát. A hangverseny, hiszen ez a szerepeltetés tényéből is folyik, nagyon jól sikerült s a kis szentandrási dalosokat országsszerte megismerték a dal- és nótakedvelők. Végtelen örömmünkre szolgálna, ha a kis szentandrási gyermekek mai sikere ösztönzőleg hatna a mi tanítói karunkra is s szeretnénk a jövőben már a szarvasi gyermekkorús hasonló szerepléséről hírt adni.

— **Orvosi hír.** Dr. Tokai Lajos belgyógyász és Röntgen-szakorvos rendelését ismét megkezdte. 833

— **Pedagógiai szeminárium Szarvason.** Békés vármegye tanfelügyelősége az egész megyére kiterjedőleg gazdag programmú pedagógiai szemináriumot rendezett. A tanulságos előadásokban bővelkedő szemináriumon a tantestület tagjain kívül számos vendég is megjelent, melegen üdvözölve az illusztris előadókat.

— **Hirdetmény.** Szarvas község előljárósága felhívja a gabonalap alapján ellátottak figyelmét arra, hogy az április 1-től megöröklhető s utolsó negyedre esedékes lisztkészletével mindenki a legtakarékosabban s úgy gazdálkodjék, hogy az az új termésig feltétlenül elég legyen, annál is inkább, mert teljes fejadaguk idő előtt történt felhasználása esetén részükre a hatóság lisztet, illetve kenyeret kiadni — készlet hiányában — nem fognak. Szarvason, 1942. április 28-án. Előljáróság.

— **Felemelték a méhetető cukoradagot.** A pénzügyminiszter az 1942. év tavaszi idényére méhcsaládonként 2 kg-ban megállapított méhetető cukor mennyiségén felül méhcsaládonként további egy-egy kg tiszta cukor felhasználását engedélyezte.

— **Megállapították a gyapjú nyírási idejét.** Mint ismeretes, a közellátási miniszter nemcsak az új gyapjú árat állapította meg, de azt zár alá véve a nyírási időt is szabályozta. Szarvason, a vármegye alispánja által megállapított kereten belül (április 25-től május 31-ig), a gyapjú nyírási idejét május 7-től 22-ig terjedő időben állapították meg. A lenyírt gyapjú készletet a nyírási idejének végső napjától, tehát május 22-től számított 15 napon belül be kell jelenteni a közellátási hivatalnál. A rendelet ellen vétőket szigorúan megbüntetik.

— **Nőnevelési tanfolyam záróvizsgálója.** A róm. katolikus egyházközség „Kalász”-leánycsoportja ezidén is megrendezte a multban már olyannyira bevált nőnevelési tanfolyamot. A tanfolyam lelkes vezetője Kovácsik Erzsébet tanítónő. Az elmúlt vasárnap szép bemutatót tartott az eleven leánygárda 33 tagja az elmúlt tél munkájából. A záróvizsgálatot Fetzér József esperes nyitotta meg. Üdvözölte a vendégeket, élükön dr. Ugrin László főszolgabíró, Selmezy Géza népművelési vezetőt. Vázolta, hogy a tanfolyam célja az iskolából kilépő leányokat a férjhezmenésig a helyes úton vezesse, részükre hasznos ismereteket nyújtson, szabadidejükben pedig kedves szórakozást biztosítson. A kapott szép feleletekkel megállapíthatjuk, hogy a tanfolyamon értékes munka folyt. A történelmi, gazdasági beszámoló szinte középiskolai színvonalon mozgott. Az elhangzott kedves versekből, dalokból, kánonokból, népi táncokból, talpraesett megnyilatkozásokból azonban megállapítható, hogy a tanfolyam kedélynemesítő volt. Végül dr. Ópalotay Jánosnak a leánykör munkáját egybefoglaló, a leánylelket szépen szimbolizáló kedves alkalmi költeménye hangzott el. Selmezy Géza zárószavaiban hangzottatta, hogy a mai totális háborúban mindenkinek harcolnia kell. A nőnek megeget adó lelkelete éppoly fontos, mint a katonának harcedzett izma. Köszönetét fejezte ki Kovácsik Erzsébetnek buzgó munkájáért. Mi a köszönet mellé csak azt kívánhatjuk, hogy adjon a jó Isten minél több ilyen tanítónőt a Magyar Hazának.

— **Leszállították a 0-liszt fejadagot.** A közellátási miniszter rendeletet adott ki a finomliszt fejadag újabb megállapításáról. A rendelet a finomliszt fejadagot akként állapítja meg, hogy az eddig szelvényenként 50 dg kiszolgáltató finomliszt helyett szelvényenként 40 dg finomlisztet lehet kapni, vagyis az eddigi havi 2 kg-s fejadag helyett ezentúl havonta 1.60 kg lesz a fejadag. A finomliszt fejadagjának ez az újabb megállapítása május 1-től kezdve érvényes.

— **Szent László ünnepések** színhelye lesz május 3—10 ig Nagyvárád. Ebbe az ünneplésbe a nagyváradi kat. egyházmegye minden plébániája bekapcsolódik. Nálunk Szarvason május 1—3. napokon a délután 6 órai litániákkal kapcsolatban lesznek ajtatosságok. Május 10-én délután pedig a Szent István-Olthonban lesz nagy ünnepély a szent király tiszteletére. Kár, hogy a tervbevetett váradi különvonat a körülmények miatt nem indulhat.

— **A középiskolai ifjaknak a kereskedelmi pályák felé irányítása.** A m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter a hazai kereskedelmi középiskolák I. osztályaiban az 1942/43. iskolai évre összesen hatvan tandíjmentes helyet rendszeresített. Erre a hatvan tandíjmentes helyre, amely a beiratási díj fedezése, valamint a tankönyvek és írószerek beszerzésének megkönnyítése céljából évi 120 P tanulmányi segély engedélyezésével van egybekötve, a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter nyilvános pályázatot hirdet. A kellően felszerelt pályázati kérvényeket legkésőbb ez év május 20-ig a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium iktató hivatalában (Budapest, II., Lánchíd-u. 1—3) kell benyújtani, vagy oda postán megküldeni. Az elkrésve érkezett, vagy kellően fel nem szerelt pályázati kérvények nem vehetők figyelembe. Bővebbet a kiadóhivatalban.

— **Az örökbefogadott kiskorúak iparüzése.** Az örökbefogadott kiskorúak iparüzésével kapcsolatban a kereskedelem és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, hogy a zsidótörvény végrehajtása során észlelhető visszaéléseket meggátolja. A korrendelet szerint „Ha az iparhatósághoz az iparnak (kereskedésnek) örökbefogadott kiskorú jogán való folytatása iránt bejelentés érkezik, minden esetben vizsgálni kell; hogy a bejelentés nem olyan személy iparüzését kívánja-e lehetővé tenni, aki a hatályos jogszabályok szerint iparjogostványt nem kapna. Ha a bejelentés ilyen személy iparüzésének biztosítását célozza, a bejelentést csak akkor szabad tudomásul venni, ha az örökbefogadási szerződésben az örökbefogadás szükségességét valamilyen különös körülmény indokolja. Ha ilyen különleges indok nincsen, a bejelentés tudomásul vételét meg kell tagadni azzal az indoklással, hogy az az 1939. IV. törvény cikk kijátszását célozza.

— **Árdragító visszaélések.** Medvegy Mihály szarvasi lakos a széna mázsáját a megengedettnél jóval magasabb áron adta el, miertis a bíróság 50 P pénzbüntetésre ítélte s az árut elkobozta. — Özv. Skorka Mátyásné, Csipai Mihályné, Dudás Pálné és Szabó Istvánné csabacsúdi lakosok a köleskása kilóját 84 fillér helyett 1— és 1.20 P-ért árusították s ezért a bíróság fejenként 100—100 P pénzbírságra ítélte őket.

A Szarvasi Sporthorgász Egyesület bajtársi összejöveteleket rendez minden vasárnap délelőtt 10 órakor a Polgári Körben. Szívesen látnak mindenkit! —

Köszönetnyilvánítás

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősök, kik szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk

Borgulya Mihály

végültsességén megjelenve, méretetlen fájdalommal együttérző részvétükkel enybiteni igyekeztek, ezúton fogadják meg a szívünk köszönetét.

Szarvas, 1942. évi április hó.

Özv. Borgulya Mihályné és családja.

— **Meghívó.** A Baross Szövetség Szarvas és Vidéke Szervelete 1942. május 3-án délután fél 3 órakor az Iparos Kör Arucarnokában évi rendes közgyűlést tart, amelyre a tagokat ezennel tisztelettel meghívja az Elnökség. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Pénztári jelentés. 3. A megüresedett tisztségek betöltése. 4. Indítványok. 850

— **Anyakönyvi hírek.** Születtek: Gyekiczki György és Janis Zsuzsanna leánya Mária, Gutyan János és Palicska Judit fia Mihály, Kmoticza János és Opauszki Mária fia György, Springel János és Szekera Erzsébet fia János, Závoda Pál és Bracsok Mária fia György, Bucsei Mihály és Juhász Erzsébet halvaszületett, Szűcs Lajos és Füleki Margit fia Lajos, Lustyik György és Markovics Zsuzsanna fia György, Snyida Pál és Hegedűs Eszter fia Pál-György, Csatai András és Nyemcsok Katalin fia Márton, Kovács György és Szirony Anna fia György, Czesznak György és Ribárszki Mária fia Miklós, Tóth János és Szekretár Erzsébet leánya Gizella, Kasuba Mihály és Sztancsik Anna gyermekei: Anna és Miklós, Kiszely Pál és Szenászki Zsuzsanna fia György, Csicsely Mihály és Nyemcsok Zsuzsanna fia Mihály, Janurik Mihály és Medvegy Erzsébet fia Mihály, Poljovka János és Laukó Erzsébet leánya Mária, Kis András és Hanó Zsuzsanna fiai: Pál és Mihály, Halász Albert és Kadics Eszter fia Károly. — Házasságot kötöttek: Demjan Pál Snyida Máriaival, Hrubos Gyula Galáth Erzsébettel, Kondacs András Gajdos Erzsébettel. — Elhaltak: özv. Burkovics Istvánné 82 éves, Hrnicsjar János 75 éves, Migez Jánosné 80 éves, Sárkány Pálné 47 éves, Bencsik Jánosné 86 éves, Behan Lajosné 77 éves, Brlász Györgyné 73 éves, Závoda Erzsébet 3 hónapos, Litavecz János 62 éves, Borgulya Mihály 70 éves, Lestyan János 33 éves, Kriklák Rudolf 73 éves, Kotvan Sámuel 83 éves, Urbancsok Pál 75 éves, Kiss Vince 1 hónapos, Gombár György 64 éves, Farkas Anna 20 éves, Kántor Mihály 80 éves, Lison Mihály 72 éves, Adamcsok János 16 éves, Mihálik Lajosné 61 éves, Mravik Pál 6 hónapos, Jelen Mihály 40 éves, Sió-Hajdú János 50 éves.

Koszorú, virágcsokor megrendelhető a Krebs kertészetben. — Telefonszám: 117

Eladó Királyságon

100 kishold

tanyás ingatlan parcellázva is. Ugyanott

12 kishold

tanya nélküli ingatlan. Érdeklődni lehet

Dr Gémes Szilárd

ügyvédnél, Szarvason.

Építetők figyelmébe!

Tégla-szükségletét már most jegyeztesse elő a téglagyár irodájában

Grexa Pál és Társai tégla- és cserépgyára. Telefon 118.

851

MÁVAUT

MENETREND

MÁVAUT

Békéscsaba—Szarvas			Szarvas—Künszentmárton			Künszentmárton—Lakytelek		
x		x			x			
13:25	i Békéscsaba pályaudvar	8:30	—	—	18:00	4:30	13:20	i Künszentmárton Fő-tér
13:35	i Békéscsaba Csaba-szálló	8:20	—	12:25	15:10	18:55	4:58	13:49
14:18	i Kondoros község-háza	7:37	—	12:35	15:21	19:05	5:12	14:05
14:39	i Csabacsüd vasútállomás	7:16	5:15	12:56	15:50	19:25	5:20	14:12
14:55	é Szarvas Árpád-szálló	7:00	5:33	13:12	16:08	—	5:32	14:27
			5:50	13:16	16:12	—	5:45	14:40
	x = CSAK HÉTKÖZNAP KÖZLEKEDIK!							

Mit láttam Oroszországban ?

ÍRTA :
MIGEND DEZSÓ

GYERMEK A SZOVJETBEN

A vörös bűjtogatók mindig adáz ellenségei voltak a vallásnak és a papságnak. Azt mondták, hogy az egyházak azért vannak, hogy butaságban tartásák a népet.

Milyen nagyképműen tudakoskodtak nálunk is a zsidó marxisták, a szociáldemokraták és kis, sötétfejú sündisznó agitátorok, hogy majd ők felvilágosítják a tömegeket. Majd ők kiszabadítják a vallás igájából az embermilliókat és minden proletárból szabadgondolkodót nevelnek.

No, gyerünk kis és nagy vörös agitátor elvtársak, kifelé a szovjet tájakra és hasonlítsuk össze a szovjet-nevelést, a marxista népművelés csúcsteljesítményeit a keresztyén szellemű gyermekneveléssel és népműveléssel!

Vegyük csak elő a hivatalos szovjet statisztikákat, amelyek maguk mutatják ki, hogy Szovjetországban az iskolaköteles korban volt gyermekeknek csak kis százaléka jutott iskolába!

Nálunk nevel a szülő, nevel az iskola és nevelnek az egyházak. Mind jóra, nemesre és szépre tanítják az ifjú nemzedékeket. A szovjetben pedig a népesség rettentő tömegeihez képest alig lehet iskolákat találni. Minek is ott az iskola, ahol senki sem felelős a gyermek sorsáért?

Evente hét-nyolcmillió gyermeket hajtottak az utcára a szovjetben minden gondoskodás nélkül.

Nyolcmillió élet, amelyről sem szülő, sem egyház, sem az iskola nem gondoskodott!

Ezért olyan elrettentően nagy az írni-olvasni nem tudók szá-

ma a vörös Oroszországban, még a hivatalos szovjet-kimutatások beismerése szerint is.

Hej, de jó lett volna egy-egy tanyai, vagy falusi egyházi iskola ezeknek a kis csavargóknak!

Csak éppen a kommunista állami rendszer az, amelyik szándékosan tartotta a legsötétebb butaságban az igájába hajtott emberanyagot. A bolsevista vezetőknek volt igazán szükségük arra, hogy a nép, amely felett uralkodtak, baromian buta, minden rossz hajlammal telített és magával tettehetlen legyen.

Csak ilyen iskolázatlan tömeg tűrhette vakon a szörnyű vörös zsidó terrort és kizsákmányolást, és csak ilyen hordából lehetett a szükségns mennyiségben kiemelni dologkerülő, züllöttlelkű, testvérgyilkos, apagyilkos besugókat és hóhérlényeket a zsidó uralom teljes

biztonságát védő cseka-szervezetek számára.

A szovjetben a fiúgyermek legnagyobb része már 10—15 éves korától bűnöző volt, a leánygyermek pedig szinte kivétel nélkül a szabadszerelme, sőt, a közszemlére kitett árokparti szeretkezés prédái voltak, ugyanettől az időponttól kezdve.

Igy senyvesztették el a szovjet ifjúságot a korán felserkentett bűnös, vad, állati ösztönök, amelyeknek nem is akart útjába állni sem törvény, sem iskola, sem más szovjetintézmény.

Városokban voltak gyermekotthonok, voltak tanintézetek és katonai nevelőintézetek, amelyekből a szovjet arisztokráciája került ki. Ezek az intézmények azonban természetesen csak a zsidóság és a zsidók által kijelölt szovjet felsőbb tízezer gyermekeit fogadták magukba. Így még kirívóbb volt a sokmillió tömegek gyermekeinek nyomora és züllesztő elhagyatottsága.

TESTEDZÉS

A Gimnázium és Gazd. Tanint.

növendékei mult vasárnap kézilabdamerkőzés keretében mérték össze erejüket. Győztek a mindvégig jobban játszó diákok 6:4 arányban. A gazdaszok nagyobb arányú vereségét csak kitűnően védő kapusuk tudta megakadályozni. A mindjobban teret hódító sportág sok hívet szerzett magának, s a két intézet csapatait a nagyszámú közönség teljes elismerésben részesítette nagyszerű játékukért.

Az ismét szabadnapos Turul

— mint értesülünk — vasárnap barátságos mérkőzéseket játszik. Az I. csapat Kondoroson az elsőosztályú KoTE ellen szerepel, míg az utánpótlást a járás újdonsült labdarúgócsapata, a csabacsüdi Rákóczi SE látja vendégül otthonában. A várható eredményeket illetően jóslásba nem bocsátkozunk, tekintve, hogy az egyik csapat összeállítása sem áll rendelkezésünkre, de ha minden egyes játékos nagy lelkesedéssel küzd, akkor a siker nem maradhat el.

Jövő vasárnap: TLE—Turul

Május 10-én játasza a Turul sorsdöntő mérkőzését idehaza a szintén bajnokságra törő tótkomlósi TLE-vel. Amelyik csapat győz, az a második osztály bajnokának tekintendő. Ezért készül a Turul is lelkiismeretesen a találkozóra. A valószínű összeállítás a következő lesz: Binder — Kuhajda, Sznagyik — Lapis, Herczegh, Prznóczy II — vitéz Csatai, Fábri (Hadady), Bankó, Pribelszky, Kerekes II.

APRÓHIRDETÉSEK

Állást keresőknek és állást hirdetőknél 10 szög 20 fillér, minden további szó 2 fillér. — Egyéb tárgyú apróhirdetések 10 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Háromszori hirdetés esetén 1 P 20 fillér!

Két hold jöminőségű bereföld eladó. I. ker. 141. Elefánt-villa. 852

I. kerület 434. számú, kitűnő állapotban lévő ház nagy kerttel sürgősen eladó. Érdeklődni lehet ugyanott. 831

Csicsely György örökösének 2600 négyszögöl Hegyes-dűlőbeni szántóingatlanuk és egy szappanoszugi 109 négyszögöl területű szántó eladó. Értekezni lehet dr. Csicsely Mihály ügyvédi irodájában, Szarvason. 830

IV. kerület 275. számú, eternitpalával fedett ház eladó. 823

3 darab új szimpla ablak eladó Csabacsüdon 96. szám alatt. 823

Eladó egy jókarban lévő stráfkocsi IV. kerület 99. szám alatt. 825

Lószórt a legmagasabb napi áron vesz Bőröcz István szitakészítő III. 122. 838

I. ker. Vajda Péter utca 189 számú új ház eladó. 844

I. ker. 210 számú ház eladó. 846

IV. ker. 295 számú ház fűszerüzlettel elutazás miatt eladó. Érdeklődni ugyanott. 845

Kiadó butorozott szoba I. ker. 68 sz. 848

IV. ker. 104 sz. ház felerésze külön lakással eladó. 847

III. ker. 300/1 számú új adómentes ház eladó. 834

Kákán 115 holdas épületekkel bőven ellátott birtok haszonbérbe kiadó. Bővebb felvilágosítást ad dr. Dávid László ügyvéd, Szarvas, 840

I. kerület 142. számú ház (443 négyszögöl területű telekkel) mint örökösök tulajdona eladó. Megtekinthető bármikor. Az eladással Tóth György (III. kerület 462. szám) van megbízva. 824

Két szoba, konyha lakás azonnali beköltözésre kiadó. IV. kerület 399. szám alatt. 837

Háromszobás lakást azonnalra keresek. Közvetítőt díjazom. Buk Pál Piac tér. 874

Eladó 5 hold szántóföld feleterméssel Inkei-Kákai pusztán. Érdeklődni lehet a vasútutcai Janurik fűszerüzletben és II. külkerület 378. szám alatt, Povácsay Jánosnál. 855

Mezőtúri hatáiban 6 hold föld eladó. Érdeklődni lehet II. kerület 254. szám alatt. 863

Érparti dűlőben öt hold szántóföld sürgősen eladó. — Bővebbet II. kerület 238. szám alatt. 858

Törzskönyvezett angóranyalak, ivarérett emsék, bakok, szoptatós anyák fiatal leszállított árban kaphatók III. ker. Damjanich-ucca 317. szám alatt. 861

Ügyes fiút tanulónak felvesz Bankó Mihály férjiszőmester, Helyben, II. kerület 65. házszám alatt. 856

Kákán 2 darab hazajáró tehénre járás kiadó. Érdeklődni lehet II. belkerület 136. házszám alatt. 857

Érparti szőlőkben 500—750 négyszögöl kenderföld eladó. Érdeklődni lehet Szovány Mihálynál, II. külkerület, Kórház-dűlő 82. szám alatt. 859

Újdécen 7 hold föld eladó. Érdeklődni III. ker. 13. sz. a. 865

Háromlappás telepesrádió eladó. III. külkerület 505. házszám alatt. 860

4 lakásból álló félház IV. kerület 97. házszám alatt eladó. 864

Keresek hosszabb időre szobát egy személynek, esetleg bútorozatlanul is, júniusra. Ajánlatokat kérem e lap kiadóhivatalához. 871

Eladó I. kerület 524. számú ház. Érdeklődni lehet III. 1. sz. a. 870

Kákán járás van eladó. Érdeklődni III. kerület 57. szám alatt. 869

Eladó fiatal tehén gyenge fiasborjával a községi szeszfőzdében. 867

Szörhalmi legelőből egy fél paljeta örökáron eladó. III. ker. 15. sz. 868

Gimnáziumi tanyasoron 10 kishold föld eladó. Érdeklődni Krajcsovics Pál III. ker. 380 sz. 872

IV. ker. 163 számú ház, vendéglőberendezéssel, szfkvizgyárral eladó. 873

Törlesztéses kölcsön

ingatlanokra, I., II. helyre, építkezésre, évi 6 százalékkal. Kereskedőknek, iparosoknak is hosszabb lejáratra. Tiszviselőkölcsonők csakis jobbállásúaknak — mggántókéséktől. F. Szabó, ny. fiókfőnök Szeged, Oroszlán-utca 6. szám alatt.

Nyomatott Müller Károly könyvnyomdájában, Szarvason

1942 Orion, Standard, Telefunken, Siemens, Philips rádiók újból kaphatók

Kerékpárok, varrógépek, gyermekkocsik.

Csillároknak nagy választék!

Gramafonok, hanglemezek állandóan raktáron!

Javításokat szakszerűen és igen olcsón végzünk!

SZTREHOVSZKY Piac téren. Telefon: 59.